

MONOGRAFIE

HISTORYCZNO-GENEALOGICZNE.

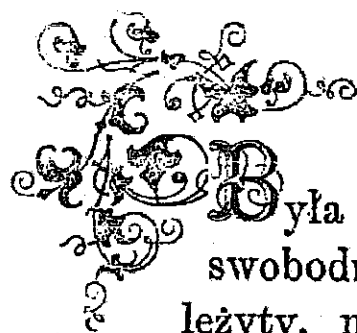
۱۲۳

BUTLEROWIE

HRABIOWIE NA MIĘDZYLESIU

HERBU WŁASNEGO.

Była epoka w Polsce, w której rząd swobodny, porządek we wszystkim należyty, nie tyle prawem wymuszony, ile z moralności i obyczajów ludu wypływający, zabezpieczał osoby i majątki, uprzyjemniał życie. Takowy stan wabił do kraju cudzoziemców, a mianowicie z tych narodów, w których w on czas ani prawa, ani siła zbrojna ładu utrzymać nie zdołały. Nie mało się ich cisnęło z Niemiec, przybywali z zakłóconej sprawami religijnymi Irlandyi, garnęli się z Włoch; ależ to byli ludzie nie za chlebem i groszem goniący, jak dzisiejsi przybysze, lecz szlachetni mężowie żądni sławy i swobody. Oczywiście więc tacy z przekonania obrawszy Polskę za swoją ojczyznę, przybierali jój mowę, zwyczaje i obyczaje.

Tak spolszczeni cudzoziemcy zapominali o swojej ojczyźnie, zrywali wszystkie węzły, jakie ich z nią łączyć mogły; ztąd powstały trudności co do

ich rodu, dziś do rozwiązania niepodobne. Ten właśnie przypadek zachodzi z rodziną Butlerów, którą jedni z Hessyi, drudzy z Irlandyi wywodzą; a są i tacy, którzy może nie bez słuszności, dwa odrębne szczepy tego rodu odróżniają, jeden niemiecki, drugi Irlandzki, jak to niżej przedstawimy.

Rodzina hrabiów tego nazwiska z Hessyi ⁽¹⁾ najprzód do Inflant a ztamąd do Polski przybyła, na Podlasiu osiadła. Niesiecki a za nim inni ród ten wywodzą od Butlerów panów z Ormond w Irlandyi, z których jeden imieniem Jakób w polskim wojsku (zapewne w piechocie cudzoziemskiego autoramentu) służąc, w nagrodę zasług na Sejmie Warszawskim 1627 r. (Vol. Leg. III p. 552) od Zygmunta III indygenat otrzymał, w r. 1635 tenże, z tytułem Obersztera, za zasługi w czasie wojny pruskiej odprawowane, miał sobie od Rzeczypospolitej przyznane 25,000 złp. ówczesnych wynagrodzenia. Niesiecki powołując się na Hist. Collegii Cracov. Soc. Jesu dodaje nadto, że ów Jakób Butler miał służyć i w wojsku Cesarzkim w stopniu pułkownika, znajdować się przy zdobyciu Miśnii (Mejssen) i tam zrabować żebro Ś. Pawła, które Władysławowi IV ofiarował, a ten je kościołowi Ś. Piotra w Krakowie darował. Według téj relacyi byłby ów Jakób Butler ni mniej ni więcej tyl-

(1) W dyplomie Ferdynanda III Cesarza Rzymsko-Niemieckiego Gotardowi Wilhelmowi Butlerowi na Hrabstwo udzielonym wyraźnie powiedziano, że przodkowie jego z Hessyi do Inflant przybyli.

ko najemnym rycerzem i rabusiem w rodzaju Dugalda Dalgetty. Co widać tak jest prawdziwém, jak i genealogia Butlerów przez niego skomponowana.

Święcki w swych „Historycznych Pamiątkach” przytacza drugiego jeszcze Jakóba Butlera, walecznego Pułkownika gwardyi Władysława IV, który w r. 1653 przy odsieczy oblężonego Smoleńska, w wycieczce z pułkiem swym, walecznością i przytomnością umysłu, obskoczonemu Królowi życie uratował. Tenże Jakób był wyznaczony do traktowania z Sehinem (Szein) o poddanie się tego ostatniego. Synem jego według domysłu Niesieckiego był Stefan z Beblu Butler Kapitan Rzeczypospolitej z tym tytułem podpisany z Infant na elekcyą Jana Kazimierza. Święcki zaś, także na domysł, mówi, że synem Jakóba był Gotard Wilhelm Butler Podkomorzy wielki koronny i zrobił go Podczaszym koronnym. Tak jeden jak i drugi dają domysły, i bardzo mi się zdaje że z jednego dwóch zrobili Jakubów, bo Oberszter Niesieckiego nikim innym nie jest, jak Pułkownikiem o którym mówi Święcki. Bądź co bądź nie mamy żadnej pewności czy ów Jakób miał potomstwo i jakiego herbu używał; a jest tych Butlerowskich herbów aż trzy:

Pierwszy rodziny Irlandzkich Butlerów dotąd w królestwie Wielkiej Brytanii żyjących jest nieco podobny do ich herbu opisanego przez Niesieckiego, jak go widzieć można w dziele: „a genealogical and heraldic dictionary” w Londynie wydawaném,

a obejmującym rodowody i herby znakomitych rodzin brytańskich. Dziwnym trafem ci Butlerowie wywodzą się także od Jakóba Butlera, ale ten był panem z Ormond i został baronem Irlandzkim d. 16 sierpnia 1628 r., więc współcześnie z nobilitacją naszego Jakóba (1).

Drugi herb podany przez Niesieckiego jest następujący: na tarczy kosz o dwu uszach napełniony różnym kwieciem; w szczycie hełmu trzy pióra strusie. Ktoby z rodziny Butlerów takowego herbu używał, nie wiem; może być że Niesiecki widział go u Butlerów Wielkopolskich, o których istnieniu wspomina, albo prędzój u Inflanckich, bo Podlascy o których mamy mówić używali takiego herbu:

Tarcza niemiecka przeciwierutowana, na nią rzucona mniejsza złota, na której orzeł czarny dziobem w prawo obrócony z małą czerwoną tarczą na piersiach, na niej dzban srebrny ze złotymi obręczami, uchem w lewo, zwany po niemiecku „butten,” pierwsze pole czarne, na niem schody żółte o czterech stopniach; drugie i trzecie pole czerwone, na nich po dwa trójzęby złote nakrzyż złożone ostrzami do góry; czwarte pole czarne na niem zwierciadło okrągłe. Nad tarczą trzy hełmy stalowe w koronach szlacheckich z całym assortymentem rupieci heraldycznych na jakie się mogła zdo-

(1) W roku 1839 żyli w Anglii Sir Tomas Butler urodzony 1814 Baronet po ojcu Tomaszu of Garryhūndon; Richard-Pierce (ur. 1813), Antoine Sloet (ur. 1823), Henry-Wiliam Paget (ur. 1831) i inni.

być bujna imaginacya jakiegoś niemieckiego heraldyka, któremu układ tego herbu polecono ⁽¹⁾. Herb ten dyplomatem Ferdynanda III Cesarza Rzymsko-Niemieckiego z d. 27 lutego 1651 roku nadany został wraz z tytułem hrabiowskim Gothardowi Wilhelmowi Butlerowi podówczas Podkomorzemu wielkiemu koronnemu.

W dyplomacie owym powiedziano, że dziadem Gotarda był Jan Butler i że walcząc pod Stefanem Batorym wsławił się czynami wojennymi.

Czterech było synów Jana: **Henryk**, **Teodor**, **Jan** i **Krystyan**, którym stryj ich Herman żonaty z Katarzyną Torch lecz bezdzietny, cały swój majątek zapisał, obowiązując wdowę i bratanków, żeby o biednych, szkołach i kościołach pamiętali ⁽²⁾.

Henryka Butlera dwóch było synów: **Herman** i **Heymart**.

Teodor drugi syn Jana pojął w małżeństwo Dorotę von Strejthorst z którą spłodził syna Gotharda Wilhelma, jak to widać z oblaty kontraktu między Fryderykiem Księciem Kurlandzkim a Butlerami (r. 1628. M. 177, 28).

Gothard Wilhelm hrabia Butler Podkomorzy wielki koronny, preński, nowski, parnawski i bolesławski Starosta; nowodworski, persztuński, prze-

⁽¹⁾ Ciekawi herb ten znajdą w herbarzu przez Heroldyą Królestwa Polskiego wydany.

⁽²⁾ Oblata testamentu Hermana Butlera z r. 1605 w Ks. M. 178 f. 38—42; tamże synowie Henryka.

łomski i rudnicki Leśniczy⁽¹⁾, pierwszy z tej rodziny wyznanie luterskie dla wiary katolickiej porzucił. Urodził się koło r. 1600 w Goldyndze. Pod rokiem 1624 znajdujemy go jako Pisarza kancelaryi królewskiej obierającego plenipotentą w sprawie którą miał z Fryderykiem Księciem kurlandzkim o pewne summy, a pod rokiem 1635 Władysław IV Król polski naznacza mu 2,000 złp. pensyi rocznej z dochodów Starostwa stanisławowskiego, jako Dworzaninowi Jana Kazimierza podówczas Królewicza. (*Intimi Cubiculi Fratris Nostri Serenissimi Principis Joannis Casimiri Familiari*).

W tym charakterze należał do orszaku Jana Kazimierza w podróży jego do Hiszpanii w roku 1638 i razem z nim w Prowancyi od pana de Margonne na rozkaz Kardynała de Richelieu przytrzymany, podzielał z Królewiczem niewolę w zamku Cisteron, jeździł z listami Jana Kazimierza do Ludwika XII i kardynała de Richelieu w celu oswobodzenia Królewicza, a następnie do Polski, ażeby przyspieszyć

(1) Pisarz Kancellaryi królewskiej (1624 M. 172, 309). Dworzanin Jana Kazimierza (M. 180, 532). *Capitaneus Prenensis Intimus ac Primarius Cubicularius Regius*, z tym tytułem podpisał się na jeneralnym potwierdzeniu praw i przywilejów na Sejmie Coronationis 1649 roku. Starostwo Parnawskie wziął po Januszu Kiszce Wojewodzie Połockim Hetmanie Wielkiego Księstwa Litewskiego (1654 d. 13/2 M. 196, 19). Był Administratorem jeneralnym Ekonomii Grodzieńskiej (M. 201. 398) także żona jego Konstancya z Wodyńskich Kasztelanka podlaska. Gothard Hrabia, dyplomata oryginalny w Archiwum Heroldyi Królestwa Polskiego.

poselstwo do dworu Francuzkiego. Starania jego i Gąsiewskiego Posła odniosły nareszcie skutek i Jan Kazimierz najprzód do Vincennes przeniesiony, a potem i uwolniony został (1).

Tak wielką gorliwością i poświęceniem zasłużony Butler, hojnie od królewicza wynagrodzony został. Jan Kazimierz bowiem wstępując do Zakonu Jezuitów w Rzymie, uprosił Władysława IV iżby jego starostwa rozdane były dworzanom, którzy mu wiernie służyli. Butlerowi przeto, jako najwyższemu Królewicza dworzaninowi, a przytém najzasłużeńszemu, nadano prawem lenném najbogatsze Starostwo Preńskie (2).

Coby robił od r. 1640 do 1649, w którym roku został Starostą preńskim i Podkomorzym Wielkim Koronnym, nie masz śladu; to tylko pewna, że z tym tytułem podpisał się na Sejmie koronacyjnym Ja-

(1) Na pamiątkę tego więzienia wystawił Butler w Prenach mały zameczek nad Niemnem na podobieństwo cytadelli w Cisteron, wieżę z niego jeszcze w roku 1806 za świadectwem Święckiego oglądać można było. Tenże Święcki (za Niesieckim) powiada, że powróciwszy do ojczyzny Gothard Butler nie odstępował więcéj Jana Kazimierza i służył mu jako Pulkownik a potem jako jenerał przeciw Szwedom, na co Niesiecki cytuje Konstytucyą z roku 1661 trochę zapóźną, bo Gothard już w roku 1660 nie żył, jak to się okazuje z przywileju na Starostwo Radzińskie w powiecie Łelowskim udzielone Henrykowi Denhoffowi Pulkownikowi Jego Królewskiej Mości pod dniem 18 stycznia 1660 roku po śmierci Wilhelma Butlera Jenerała straży przybocznej królewskiej (*Generalis Excubiarum Præfectus*).

(2) Starostwo Preńskie zostawało przez półtora wieku w posiadaniu potomków Gotharda Butlera aż do Michała hr. Butlera, zmarłego bezdzietnie w r. 1780.

na Kazimierza (1649) i że mu do samej śmierci w r. 1660 nastąpionej ⁽¹⁾ wiernie służył i szczególną łaską królewską się cieszył, nietylko Podkomorzego pełniąc obowiązki, ale zarazem przywodząc straży przybocznej królewskiej, bo w r. 1658 Król mianował Gotharda już podówczas Pułkownika wojsk Cudzoziemskiego Autoramentu Jenerałem straży swój przybocznej ⁽²⁾. W czasie najścia Szwedów on pierwszy według Święckiego, miejsce warowne przy zbiegu Narwi i Buga miał obrać i mężnie przeciw Szwedom bronić.

Pojał w małżeństwo Konstancyą z Wodyń Wodyńską Kasztelanę podlaską ⁽³⁾, która mu Miedzno i Międzylesie w posagu przyniosła i pięciorgiem potomstwa obdarzyła. Z tych córka Katarzyna było 1mo voto za Ernestem Magnusem Grothussem, 2do zaś za Fryderykiem Felkiersamb Kaszte-

(1) Pod datą 22 Października 1661 r. znajdujemy nominacyą na Podkomorstwo W. koronne dla Teodora hr. Doenhoffa Podskarbiego Wiel. Ks. Litewskiego po śmierci Gotharda Wilhelma Butlera.

(2) Generalatus Major Excubiarum, Exercitus Germanici Praefecto G. Wilhelmo Butler confertur 1658 (Sigill).

(3) Konstancya z Wodyńskich Butlerowa była córką Marka Wodyńskiego Kasztelana podlaskiego herbu Kościeszka i Heleny Zamojskiej (M. 364, 17), a wnuczką Jana Wojewody podlaskiego i Zofii Sobieskiej Wojewodzianki lubelskiej (córki Marka Sobieskiego). Siostra jej Anna Katarzyna była za Feliksem Radziejowskim Chorążym rawskim (Wojewodziecem łeczyckim M. 203, 34). Po matce i bracie Janie wzięła tytułem spadku lub zapisu dobra Krześlin, Brzozów, Nikoryn, Buki inne w powiecie Drohiczkim (Metr. kor.).

lanem a potem Wojewodą inflanckim, jak to widać z zapisu dóbr Grudziezna na jej rzecz przez matkę uczynionego, a przez braci w r. 1680 zatwierdzonego (M. 214 f. 42).

Synów zaś Gotharda było czterech:

① Teodor już w r. 1680 Kanonik Warszawski a potem Opat Witowski, o którym Niesiecki nie wiedział (Metr. kor.).

② Marek hr. na Międzylesiu i Opolu zdaje mi się najstarszy syn Gotharda. O nim częste są wzmianki w Konstytucjach: i tak w r. 1668 po abdykacji Jana Kazimierza podpisał konfederacją generalną jako Starosta Preński i Poseł Drohicki, w roku 1669 podczas Elekcji Michała Korybuta i w r. 1685 wyznaczonym został na Kommissarza do rewizji Skarbu Koronnego. Z sejmu w r. 1678 był deputowanym jako Podkomorzy drohicki ⁽¹⁾ do rozgraniczenia między dobrami Królewskimi i Podkomorzego Bielskiego, w roku 1685 posłując z Podlaskiego od Sejmu uproszonym został do rewizji Metryki Koronnój. Z Sejmów 1683 i 1690 Kommissarz do czynienia sprawiedliwości między Wielkim Księstwem Litewskim a Województwami Mazowieckim i Podlaskim ⁽²⁾. Na tym ostatnim Sejmie ciężko zachorowawszy, u brata swego Teodora Kanonika w Warszawie życia dokonał, zrezygnowawszy Starostwo Drohickie bratu swe-

⁽¹⁾ Czytam go z tym tytułem w r. 1677 (M. 211, 64).

⁽²⁾ W r. 1680 był już Starostą drohickim (M. 214, 42).

mu Alexandrowi (r. 1690 M. 216, 144) o którym niżej.

Niesiecki a za nim Święcki czynią tego Alexandra synem Marka, ale fałszywie, bo Marek z żony swój Barbary de Konary Słupeckiej córki Jerzego Kasztelana Lubelskiego potomstwa nie zostawił⁽¹⁾.

Jan trzeci syn Gotharda Wilhelma Butlera Podkomorzego koronnego, Hrabia na Międzylesiu i Krześlinie, Pułkownik Jego Królewskiej Mości Starosta nowski (1678) a potem drohicki 1693) w końcu Kasztelan podlaski⁽²⁾ towarzyszył Janowi III w wyprawie wiedeńskiej, a wprzód i w zórawińskiej, z której powróciwszy z sejmu 1678 był Kommissarzem do ubezpieczenia Elbląga i rozpoznania pretensyi Kurfirsta Brandeburskiego. Żoną jego, jak podaje Niesiecki, była Żelęcka Łowczanka koronna; chyba to pierwsza jego żona, bo pod rokiem 1698 znajduję zapis Lipskiego Kasztelana Sieradzkiego na rzecz Jana Butlera Starosty drohickiego i nowskiego i Bogumiły z Goraja jego małżonki. O potomstwie ich nie znalazłem wzmianki.

(1) Porównaj oblatę jego testamentu (M. 216, 146 i Z. L. 69, 1037).

(2) Nie wiem z kąd Święcki wziął wiadomość, że Jan Butler zginął pod Wiedniem, bo nawet Niesiecki o nim pisze że był potem Kasztelanem podlaskim.

Pułkownik i Starosta Nowski 1678. V. L. V. 559.

Pułkownik i Starosta nowski i drohicki 1693 Z. L. 69, 409 i r. 1690 M. 219, 219. Kasztelan podlaski po Walentym Godlewskim od 1704 do 1710. Niesiecki i Sigillata 17, 133. Żył jeszcze w r. 1712 (Z. L. 82 f. 26 v.).

Alexander Hrabia na Międzylesiu Butler Starosta preński (1) a potem drohicki, syn czwarty Gotharda Wilhelma Butlera Podkomorzego koronnego, nie zaś Marka, jak mylnie podał Niesiecki. W r. 1696 posłował jako Starosta Preński z Województwa Podlaskiego, Ziemi Drohickiej i podpisał Konfederacyą Generalną po śmierci Jana III. Żona Jego Konstancya Krassowska Podkomorzanka mielnicka herbu Jastrzębiec a z niej syn jeden który następuje:

Marek Antoni Hrabia Butler Starosta preński dziedzic Radziencina w podlaskiem. Podpisał konstytucyą z r. 1710. Z Franciszką Szczucką spłodził trzech synów: Józefa, Michała i Łukasza Alexandra dwuimiennego (2).

Józef Hrabia z Międzylesia Butler Starosta kwieciński, dziedzic dóbr Radziencina, Kątów i innych, wplątał się w ogromne processa z Ordynacyą Zamojską i z Eustachym Potockim, o czém z licznych akt Trybunału koronnego lubelskiego przekonać się można. Umarł w roku 1749 zostawiając drobną dziatwę pod opieką żony swój Teressy z Urbańskich dziedziczki wsi Hucew i brata swego Michała Starosty witagolskiego a potem preńskiego (3).

(1) Pod r. 1702 (Sig. 15, 194) Butler Alexander Starosta preński opiekun Gerarda Tork wnuka Jana Starosty kandawskiego.

(2) Z. L. 103 f. 241 i 115 f. 138.

(3) Teressa z Urbańskich Butlerowa owdowiawszy dwa razy jeszcze w związki małżeńskie wstępowała; najprzód z Józefem

Córka Józefa Butlera i Teressy z Urbańskich imieniem Józefa wydaną została za Krzysztofa Szczytta ⁽¹⁾ Starostę witagolskiego ⁽²⁾.

Michał Hrabia z Międzylesia Butler syn drugi Marka Antoniego, naprzód witagolski (1749. Z. L. 103 f. 241) a potem i preński Starosta (1763), Orderu Ś. Stanisława Kawaler był Opiekunem nieletnich dzieci brata swego Józefa. Żona jego Benedykta Pacówna z Eufrozyny Ogińskiej zrodzona, siostra Józefa Paca Starosty wilejskiego Jenerała Majora Jego Królewskiej Mości. Z niej córka Franciszka wydana najprzód za Jerzego Księcia Radziwiłła Jenerał Majora wojsk koronnych (w roku 1778) owdowiawszy zaślubiła w 1782 r. Mikołaja Radziwiłła Jenerała Lientnanta Szefa gwardyi litewskiej (Obl. Gr. War. 48).

Miał Michał Butler i drugą żonę Maryannę z Markowskich z którą pozostawił troje dzieci: **Antoni**go dziedzica dóbr ziemskich zmarłego bezpotomnie, **Jana** który w r. 1812 oblatował w War-

z Pleszowic Fredrą Chorążym łomżyńskim ojcem Konstantego i Jacka Fredrów; drugi raz z Józefem Bobowskim Sędzią ziemskim Sanockim.

⁽¹⁾ Krzysztof Szczyt Starosta witagolski był synem Krzysztofa Kasztelanica smoleńskiego i Pacówny. Córka jego Ludwika z Józefy Butlerówny zrodzona, zaślubiła Filipa Hrabiego Olizara Podskarbiego Wielkiego Księstwa Litewskiego.

⁽²⁾ Były jeszcze dwie córki Józefa Butlera: **Antonina** była za Kazimierzem z Tenczyna Ossolińskim Podkomorzym miełnickim (Z. L. 148, 417). Trzecia **N.** za Wisłockim Chorążym bydgoskim (Z. L. 148, 70). Synów Józef Butler nie miał.

szawie dyplom hrabiowski i Józefę wydaną za Kuczyńskiego, sławną processem z zięciem swoim (Obl. Gr. War. księga 48).

Konstytucją r. 1775 Starostwo preńskie nadano prawem dożywotniém Księżciu Kazimierzowi Sapieszemu podówczas Jenerałowi Artylleryi w razie ustąpienia lub śmierci Michała Butlera a dla successorów Księcia na lat 50 *in emphitensim*. Umarł Michał Butler r. 1783 w Królewcu na apoplexią (Obl. Gr. War. 48), a Starostwo preńskie przeszło do Sapiehów, w których dzierżeniu z pewnemi przerwami do roku 1855 zostawało.

Łukasz Alexander Hrabia na Międzylesiu Butler syn trzeci ale najstarszy Marka Antoniego Starosty preńskiego, najprzód Starosta witagolski, dalej Wojski ziemi Bielskiej po Kazimierzu Niwińskim (1737. S. 26. 48) następnie Starosta mielnicki (1739) w r. 1754 za konsensem królewskim wieś swą dziedziczną Sarnaki w Ziemi Mielnickiej Województwie Podlaskim na miasto erygował (Sig. 27 p. 337), w r. 1760 otrzymał od Króla Augusta III darowiznę dóbr Grodziczno *cum attinentiis et summis pecuniaribus* w Województwie Chełmińskim ziemi Michałowskiej po babce swój stryjecznej Katarzynie z Butlerów 1mo Grothusowej, 2do voto Felkiersambowej Wojewodziny inflanckiej. Tenże Łukasz Alexander hrabia Butler Starosta mielnicki był posłem z ziemi mielnickiej na Konwokacyą po śmierci Augusta III i pisał się na elekcyą Stanisła-

wa Augusta a nadto wyznaczonym został Kommissarzem do żupp i ekonomii królewskich tudzież deputatem do boku Prymasa Władysława Alexandra Łubieńskiego w czasie Interregnum 1764 r. W roku 1775 odstąpił jurysdykcyi Starostwa mielnickiego Adamowi Szydłowskiemu Szambelanowi Jego Królewskiej Mości (Sig. 15, 334), żył jeszcze w r. 1780 (Z. L.). Żona jego Katarzyna Granowska ⁽¹⁾ herbu Leliwa, z której córka Rozalia wydaną została za Antoniego Hr. z Tenczyna Ossolińskiego Starostę sulejowskiego ⁽²⁾. Syn ich Stanisław Hrabia z Tenczyna Ossoliński Starosta przyłuski ożeniony z Morsztynówną ⁽³⁾.

Oprócz Butlerów Podlaskich znajdujemy jeszcze w r. 1581 przy oblężeniu Pskowa Bartholda Butlera. Był on Feld-Obersterem Magnusa Następcy Tronu Norweskiego Księcia Holsacyi Wielko-

⁽¹⁾ Córka Stanisława z Granowa Granowskiego Starosty perejasławskiego i Jabłonowskiego Pułkownika Regimentu Jazdy (Hetmańskiego) i Rozalii z Rosnowskich wdowy po Franciszku Broniewskim Chorążym halickim, która 3° voto była za Krzysztofem z Rupniewa Ujejskim Podstolim sandomierskim (1766. Z. L. 115, 138).

⁽²⁾ Antoni Hr. z Tenczyna Ossoliński Starosta sulejowski był synem Jana Stanisława Ossolińskiego Kasztelana gostyńskiego i Ludwiki Załuskiej Wojewodzianki rawskiej, bratem rodzonym Alexandra Ossolińskiego Miecznika Wielkiego Księstwa Litewskiego, od którego idą Wiktor Hrabia z Tenczyna Ossoliński żonaty z Zofią Chodkiewiczówną i Konstancya za Jenerałem Tomaszem Hrabią Łubieńskim.

⁽³⁾ Był to ostatni męzki potomek téj linii Ossolińskich. Córka jego z Józefy Morsztynówny Emilia zaślubiła Józefa Hrabiego Krasieńskiego Oboźnica Koronnego z Ossolińskiej urodzonego.

rzędzcy Infant, a potem Pułkownikiem piechoty Stefana Batorego. Syn jego Eberhard z musu poddał się Sudermanowi i w wojsku jego służył, jednakże do wierności Królowi Zygmunтови III powrócił (M. 123, 884 i M. 156, 438).

Jerzy Butler od młodości służył wojskowo pod Stefanem Batorym i Zygmuntem III. Za to r. 1590 od Zygmunta III dostał w dożywocie wieś Wollest w Infantach; z którego dożywocia ustąpił mu Jerzy Farenbach Gubernator wendeński (M. 135, 817), w r. 1612 został Podkomorzym wendeńskim (M. 156, 14) po Stanisławie Kossie. Sprawował ten urząd do r. 1634, w którym miejsca ustąpił Markowi z Nagłowic Rejowi (M. 180, 277). Żonaty był z Elżbietą ze Smogorzewa Wąsowiczówną (M. 180, 455). Liczne dzierżył królewsczyzny, jakoto: Wandzel w Województwie Parnawskiém, Sarnycz, Kitis, Strop, Ugner, Auxen tamże, ustąpił tych dzierżaw w r. 1635 Wawrzyńcowi Kossowi i Annie de Sienno jego małżonce.

R. 1623 Zygmunt III uwalnia Magnusa à Butler Starostę Bausceńskiego od płacenia długów jakie „apud perduelles Rigenses” pozaciągał.

Butler Eberhard i Magnus von Butler podpisali w Goldyndze 1625 r. nobilitacyą Tornina von Tornhaken (M. 177, 7).

Ernest Alexander Butler w r. 1634, po Krzysztofie Lodem, Pisarz ziemski wendeński, o tym mówi przywilej Zygmunta III (M. 180, 290) „gdy

Butlerowie h. Własnego

Butlerowie h. Własnego. Ernest Magnus, syn Hermana, nie żyjącego już w r. 1677, był w r. 1661 mężem Jadwigi Żychlińskiej, wdowy 1-o v. po Stefanie Domiechowskim, a córki Łukasza (I. Kal.125 s.1029). W r. 1677 od Barbary z Siewierskich Koźuchowskiej, stolnikowej kaliskiej, wziął w zastaw za 5.000 zł. wsie Karsy, Bobry i Wierzchosław (ib.138 s.853). Jadwiga była bezdzietna (I. Kon.68 k.147). Niwątpliwie ten sam Ernest Magnus zaślubił 1679.29/V r. Ewę Węgierską, wdowę 1-o v. po Franciszku Pigłowskim (LC Skalmierzyce). Nie żył już w r. 1681, kiedy wdowa była już żoną trzeciego z kolei męża, Stanisława Wądałkowskiego (I. Kal.140 k.98, 270).

Jan i jego żona Krystyna Tarnawiecka nie żyli już oboje w r. 1680. Wtedy ich syn Jan oprowił posag 13.000 zł. swej żonie Annie Leszczyc Mierzewskiej, córce Andrzeja i Teresy Pigłowskiej (ib.140 k.78v). Byli jeszcze prócz niego synowie Krzysztof i Andrzej oraz córka Zofia. Jan, Krzysztof i Andrzej cedowali w r. 1681 siostrze Zofii i jej mężowi Teodorowi Rozpolicz(!) Terleckiemu sumę 3.000 zł. z dóbr Karpiołówka i Czartkówka w p. krzemienieckim (ib. k.224v). Jan w r. 1685 występował obok brata Krzysztofa i siostry Zofii Terleckiej jako siostrzeniec i współspadkobierca Tomasza Tarnawieckiego (I. Kon.66 k.48). Jan i Mierzewska nie żyli już oboje w r. 1729, kiedy ich syn Michał występował wspólnie z żoną Ewą Chwałęką, córką Sebastiana i Katarzyny Godurowskiej (I. Kal.167 s.164). Wzajemne dożywocie spisali w r. 1730 (ib. s.216). Ewa, dziedziczka Grudzielca, w r. 1736 zobowiązała się sprzedać tę wieś za 9.000 zł. Józefowi Wężykowi (ib.171/3 s.203). W r. 1756 Michał występował jako spadkobierca matki (I. Kon.79 k.27). Żeniąc się w r. 1760 2-o v. z Marianną Morawską, córką Rocha i Katarzyny Iwańskiej, krótko przed ślubem, 1/II, otrzymał od niej zapis 1.500 zł. na jej sumie na wsi Zorzewsko, dziedzicznej Bogumiły z Gałczyńskich Mierzewskiej (ib. k.166v). W r. 1764 Michał już nie żył, a Marianna idąc t. r. 2-o v. za Kazimierza Kielczewskiego, krótko przed ślubem, 28/IV, zapisała mu 1.500 zł. na swej sumie posagowej na części Szyszynka zwanej "Czeszejkowszczyzną", dziedzicznej swego ojca (ib. k.361).

Jan i Jadwiga z Mierzewskich, rodzice Katarzyny, ur. w Szkudli, ochrzc. 1681.10/XI r. (LB Kucharki). Michał, już nie żyjący w r. 1682, ojciec Jana (I. Kon.63 k.780). Anna Butlerowa zaślubiła w r. 1705 szlachetnego Jana Bereszewskiego(?) (LC Jedlec). Jadwiga, w r. 1747 wdowa po Franciszku Piaszczyńskim. Nepomucen, dzierżawca plebani w Kamieńcu i żona jego Franciszka, rodzice Józefy, ochrzc. 1789.21/III r. (LB Kamieniec).